

102296

SAGASØYLEN

Av JENS HENRIK STEMLAND og
MORTEN HVAL (foto)

BØVERDALEN (VG) – Jeg er stolt og glad. Det er fantastisk å kunne fullføre Henrik Wergelands store tanke, sa Åmund Elvesæter i går da rytterstatuen endelig var på plass på toppen av Wilhelm Rasmussens enorme monument. Nå står den utenfor eventyrhotellet Elvesæter i Bøverdalen.

Den over 30 meter høye Sagasøylen står solid plantet på grunnfjellet midt i Jotunheimen. Åmund Elvesæter (81) har i flere tiår har arbeidet med dette for øye. Slik monumentet nå står har det kostet ham 2,5 millioner kroner.

Unikt

– Det har vært verdtpengene. Jeg har aldri anvendt penger til noe bedre, sier han. Det er et helt unikt kunstverk. Unikt både når det gjelder de fysiske dimensjonene og kunstverkets dramatiske historie.

Allerede i 1836 tok Henrik Wergeland til orde for, og begynte en innsamling for, å få reist et nasjonalmonument. Tiden gikk, og i 1881 var det datidens politiske tungvektene, stortingspresident Johan Sverdrup og statsminister Selmer, som sammen satte frem forslag om å reise monumentet. En ny innsamling kom i gang i 1912, men først i 1926 fikk Wilhelm Rasmussen i oppdrag å lage det. Helt til krigen sluttet gikk arbeidet fremover, men i mellomtiden var Rasmussen blitt nazist og var ansett som regimets skulptør. Det ble derfor umulig å reise den foran Stortinget, slik som opprinnelig planlagt.

Elvesæter begynte sitt arbeid etter krigen da han møtte Rasmussen som en tid bodde i Lom. Utallige besøk i Stortinget førte til at saken ble behandlet der, men endte i femtiårene med at den ble vedtatt vedlagt protokollen. Det så ikke ut til at det var mer gjøre, men som Elvesæter sier:

– Jeg svor på at jeg skulle gjøre alt jeg kunne for å berge dette kunstverket som for eksempel billedhuggeren Ørnulf Bast har betegnet som et av de flotteste i verden.

Takket nei

Han forsøkte i tre omganger å få det reist på Lillehammer, men både De Sandvigske Samlinger, LOOC og Lillehammer by sa i sin tur nei takk.

Søylen viser Norges historie. Nederst er det en høvdingrekke på åtte figurer. Så er det illustrasjoner av kamper til lands og til vanns, kristendommens inntog, våre nasjonalhelgener, motiver fra senmiddelalderen, fra dansketiden, bergverksdrift, næringsliv og øverst under kapitélet eidsvoldsmennene som er enig og tro til Dovre faller. Rytteren på toppen forestiller Harald Hårfagre.

PÅ PLOSS

SAGASØYLEN: En stolt og glad Åmund Elvesæter sammen med sin kone Jessie for reist på Elvesæter i Bøverdalen – midt i Jotunheimen.